

**Наука в Україні та зарубіжних країнах:  
анотований бібліографічний список**

**2021. – Вип. 7 (липень). – 6 с.**

1. Акбаш К. С. Публікаційна активність учених педагогічних університетів України (2010 - 2020 рр.) через призму баз даних Scopus та Web of Science / К. С. Акбаш, Н. О. Пасічник, Р. Я. Ріжняк // Наука та наукознавство. – 2021. – № 1. – С.63-80. *Автори обрали генеральну сукупність педагогічних університетів України, профілі яких представлено принаймні в одній з баз даних – Scopus або Web of Science, та з використанням математико-статистичних методів проаналізували загальну кількість проіндексованих публікацій, загальну кількість цитувань, h-індекс та структуру основних напрямів наукового пошуку вчених з педагогічних університетів станом на кінець вересня 2020 року. Крім того, у дослідженні для кожного педагогічного університету за базою Web of Science проаналізовано вищеназвані характеристики у вигляді часового ряду його публікаційної активності за останні 10 років. В результаті виявлено, що між основними загальними показниками педагогічних університетів у названих наукометричних базах даних існує значущий зв'язок як всередині баз, так і між ними. Аналіз індексування досліджень учених педагогічних університетів обома базами даних продемонстрував різне ставлення менеджменту компаній-постачальників послуг до розширення охоплення публікацій вчених. Аналіз динамічних рядів показників публікаційної активності вчених із педагогічних університетів протягом 2010 - 2020 років показав, що з 2015 року кількість проіндексованих публікацій та показники індексування посилань за базою даних Web of Science у більшості педагогічних університетів різко зросли через запровадження вимоги щодо наявності індексованих базами праць науковців як обов'язкової ліцензійної умови та початок індексування базою даних Web of Science низки нових українських наукових видань з гуманітарних, педагогічних і*

*міждисциплінарних проблем. Крім того виявлено, що статті науковців педагогічних університетів, які були опубліковані протягом досліджуваного періоду, по-різному вплинули на формування ядра h-індексу в конкретних університетах.*

Текст : [https://sofs.org.ua/wp-content/uploads/2021/04/Naukoznavstvo\\_2021\\_No-1-63-80.pdf](https://sofs.org.ua/wp-content/uploads/2021/04/Naukoznavstvo_2021_No-1-63-80.pdf)

**2. Бабакіна О. О. Ретроспективний аналіз розвитку систем підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти України та провідних країн світу в останній чверті ХХ – на початку ХХІ століття / Оксана Бабакіна ; М-во освіти і науки України, Департамент науки і освіти Харків. облдержадмін., Комун. закл. "Харків. гуманітар.-пед. акад." Харків. обл. ради. — Харків : Бровін О. В., 2020. — 477 с. : табл. **Шифр зберігання в Бібліотеці: А813658** Приділено увагу зіставленню світової та вітчизняної теорії й практики організації й проведенню наукових досліджень, визначенню передумов, періодизації, чинників, тенденцій розвитку систем підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти (ЗВО) України та провідних країн світу (Німеччина, Великобританія, США) в останній чверті ХХ – на початку ХХІ століття.**

**3. Бублик С. Г. Оцінювання історичних тенденцій формування вікової структури дослідників-гуманітаріїв за 100 років / С. Г. Бублик // Наука та наукознавство. – 2021. – № 1. – С.44-62. Зроблено висновок, що застосування концептуальних засад життєвого циклу дослідницької активності та методу когортного аналізу дозволяє визначити деякі історичні тенденції формування вікової структури дослідників-гуманітаріїв, а також виділити аспекти щодо вирішення наукової проблеми балансу такої структури. Виявлено, що події світового масштабу (світові війни, четверта інформаційна революція) впливають на збільшення як середнього віку, так і вагомості старших вікових груп у вікових структурах дослідників-гуманітаріїв. Підтверджено гіпотезу про те, що вікові структури дослідників-гуманітаріїв мають інституціональний характер, оскільки**

*початок зникнення когорт дослідників (67 ± 1 рік) є майже незмінним протягом 100 років та відповідає офіційним віковим обмеженням на перебування на штатній посаді у більшості провідних країн світу. Зростання віку дослідників у контексті старіння науки протягом 1909 - 2009 років відбулося через збільшення часу на підготовку наукових кадрів, а також на досягнення максимальної чисельності когорт дослідників. Це збільшення компенсується зменшенням тривалості стадії їх напіввиведення, що є ознакою балансу життєвого циклу дослідницької активності когорт за роками народження.*

Текст [https://sofs.org.ua/wp-](https://sofs.org.ua/wp-content/uploads/2021/04/Naukoznavstvo_2021_No-1-44-62.pdf)

[content/uploads/2021/04/Naukoznavstvo\\_2021\\_No-1-44-62.pdf](https://sofs.org.ua/wp-content/uploads/2021/04/Naukoznavstvo_2021_No-1-44-62.pdf)

**4. Гарапко Л. Концептуальні засади зарубіжної іншомовної освіти в науковому дискурсі української компаративістики / Л. Гарапко // Молодь і ринок. – 2021. – № 4. – С.157-162.** *Здійснено аналіз відображення у науковому дискурсі української педагогічної компаративістики концептуальних засад (методологічних підходів, мети, принципів тощо) іншомовної освіти в зарубіжних країнах. Для репрезентативного вивчення цієї проблеми методом головного масиву охоплено близько 70 дисертацій і 20 монографій, а вибіркоvim методом – майже 100 статей. Принципи іншомовної освіти визначено як вихідні базові положення, що проєктують її функціонування у зарубіжжі. Визначено три домінуючі підходи українських учених до тлумачення принципів іншомовної освіти. Перший – формалістичний, коли вони ототожнюються із загальними принципами розвитку системи освіти України або досліджуваної країни. Другий підхід полягає в ототожненні принципів іншомовної освіти з принципами навчання іноземних мов; третій – передбачає їхнє визначення на основі основоположних міжнародних і європейських нормативних документів та національних державних нормативно-правових.*

Текст :

<http://mir.dspu.edu.ua/article/view/236423/234937>

**5. Костиця О. П. Оцінка достовірності прогнозу еволюції кадрового потенціалу української науки, здійсненого ендегенним**

**методом прогнозування** / О. П. Костриця // Наука та наукознавство. – 2021. – № 1. – С.33-43. *Мета дослідження — оцінити, наскільки реальні зміни кількісних характеристик і вікової структури наукових кадрів України в останні роки збігаються з прогнозом, виконаним у 2017 році ендегенним методом прогнозування. Дослідження довело надійність прогнозу еволюції кадрового потенціалу вітчизняної науки, виконаного методом ендегенного прогнозування, та обґрунтованість зробленого на його основі висновку про невідкладність кардинальних заходів щодо посилення її підтримки. Зроблено висновок, що для кардинального вирішення проблем, пов'язаних з різким зниженням чисельності дослідників в Україні, необхідні невідкладні заходи, насамперед, на державному рівні, які сприятимуть піднесенню престижності наукової діяльності, поліпшенню соціального захисту науковців. Тільки в такий спосіб можна забезпечити значне зростання приходу молоді в науку, закріплення в ній молодих науковців-дослідників, оскільки без цього неможливо зупинити деградацію наукового потенціалу нашої країни.*

Текст: [https://sofs.org.ua/wp-content/uploads/2021/04/Naukoznavstvo\\_2021\\_No-1-33-43.pdf](https://sofs.org.ua/wp-content/uploads/2021/04/Naukoznavstvo_2021_No-1-33-43.pdf)

**6. Луканська А. Незалежність Національного фонду досліджень треба зберегти** [Електронний ресурс] / Анна Луканська // Голос України. – 2021. – 25 черв. (№ 118). — Електрон. дані. *Йдеться про слухання на тему "Перший рік грантового фінансування Національним фондом досліджень України: проблеми і перспективи", проведені в Комітеті Верховної Ради України (ВР України) з питань освіти, науки та інновацій за участі народних депутатів, представників виконавчої влади, керівників Національного фонду досліджень України (НФДУ) та Наукового комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій, Національної і галузевих академій наук та низки дослідницьких інститутів, представників профспілок науковців, рад молодих учених та інших громадських організацій, провідних науковців та експертів. Голова Комітету Сергій Бабак відзначивши, що Фонд є важливим інструментом реформування наукової та*

науково-технічної сфери в Україні, основні завдання якого – грантова підтримка прикладних і фундаментальних досліджень, наголосив, що для НФДУ потрібно "створити особливі умови" та надати йому належне фінансування з державного бюджету. Учасники слухань висловили низку критичних зауважень щодо діяльності Фонду, включно зі звинуваченнями у конфлікті інтересів та корупції, у відповідь на що народний депутат Роман Грищук закликав зберегти незалежність Фонду, а доповідачам порадив за наявності відповідних фактів звертатися до Національного антикорупційного бюро України (НАБУ) та інших антикорупційних органів, а за їх відсутності говорити лише про корупційні ризики та механізми їх усунення. Коментуючи пропозиції деяких учасників слухань сконцентруватися на фінансуванні лише важливих для держави, пріоритетних наукових напрямів Сергій Бабак зауважив, що це "надто звужує напрями фінансування і ті проекти, які будуть підтримані", та нагадав, що "пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки по факту в Україні зараз немає", тому потрібно зачекати, доки уряд не розробить проект нових напрямів розвитку науки і техніки. Вирішено, що протягом двох тижнів секретаріат Комітету прийматиме і опрацьовуватиме письмові пропозиції до запропонованих рекомендацій комітетських слухань, і після того їх буде затверджено. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/347803>

**7. Постригань Т. Правове регулювання наукових парків Великої Британії** /Т. Постригань // Теорія і практика інтелект. власності. – 2021. – № 1. – С.68-73.Розкрито важливі правові аспекти створення та діяльності науково-технологічних парків Великої Британії. Розглянуто законодавство цієї країни з питань податкових та інших пільг у галузі технологічних інновацій стосовно діяльності наукових і технологічних парків. Простежено розвиток законодавства, що регулює діяльність наукових і технологічних парків Великої Британії. Розглянуто інноваційні структури, їх особливості. Проаналізовано дослідження учених щодо державно-правового регулювання вищої освіти, дослідних закладів, наукових

*парків. Охарактеризовано сучасний стан і тенденції діяльності наукових та технологічних парків Великої Британії.*

Текст :

<https://drive.google.com/file/d/12ZnumXwxhEq6FjwZ0HUc5DOWPgGSpZeO/view>

**Підготовлено Відділом інформаційного забезпечення органів влади  
Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого**

**Відповідальний за випуск Н. Я. Зайченко**

**15 липня 2021 р.**